

AD 637/2018

Uppdraget att utveckla tjänsten för digital inlämning av årsredovisningar m.m. för alla företagsformer

Delrapport 28 februari 2020
N2018/02033/FF

Sammanfattning

- Bolagsverket skapar förutsättningar tillsammans med andra myndigheter för att den finansiella informationen ska kunna återanvändas genom att använda befintliga standarder.
- Den digitala tjänsten för inlämning av årsredovisningar stödjer för närvarande regelverken K2 och K3 och hittills under 2020 har ca 15% av inkomna årsredovisningar lämnats digitalt.
- Regelverket för K3 koncernredovisning har analyserats sedan våren 2019 och en taxonomiutveckling pågår. Planen är att tillgängliggöra taxonomierna under sista kvartalet 2020.
- I kombination med att fler programvaruleverantörer ansluter sig till tjänsten för digital inlämning av årsredovisningar och utökad funktionalitet ökar användningen av tjänsten och kvaliteten successivt.
- Nyttoeffektsområden för företagare, näringslivsintressenter, myndigheter och övriga aktörer är förenkling, högre kvalitet, kortare ledtider och ett långsiktigt hållbart samhälle.
- En korrekt ingiven digital årsredovisning skapar möjlighet för företagare och dess intressenter att återanvända den finansiella informationen snabbare än tidigare.
- Med högre kvalitet på informationen finns förutsättningar för Bolagsverket att bidra till en brottsförebyggande infrastruktur i termer av att försvåra och förhindra ekonomisk brottslighet.
- Bolagsverkets bedömning av obligatorisk digital inlämning:
 - det bör vara möjligt att införa obligatorium för digitalt inlämnande av årsredovisningar med ett ikraftträdande den 1 januari 2021 och gälla för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2020
 - ett obligatorium bör införas stegvis
 - undantag med tydliga kriterier bör beaktas
- Bolagsverket önskar att regeringen:
 - ger Bokföringsnämnden i uppdrag att ansvara för förvaltning och utveckling av taxonomier för de K-regelverk nämnden är normgivare för.

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Bolagsverket fick i mars 2018 i uppdrag av regeringen att utveckla tjänsten för digital inlämning av årsredovisningar för alla företagsformer. Tjänsten ska också utvecklas så att koncernredovisningar kan offentliggöras på samma sätt. I uppdraget ingår att fortsätta uppdatera och utveckla de taxonomier som behövs för uppdragets genomförande.

1.1.1 Syfte och mål

Syftet med uppdraget är att minska företagens börda att lämna uppgifter samt att effektivisera myndigheters och näringslivets informationshantering. Genom en standardiserad och digitaliserad tjänst för inlämning av årsredovisningar skapas förutsättningar för återanvändning av finansiell information i elektronisk form. Förenklingen för företagare blir att de bara behöver lämna informationen en gång och den kan sedan återanvändas av myndigheter och andra intressenter.

Det kortsiktiga målet är att digital inlämning av årsredovisningar ska vara förstahandsvalet för företag med ett långsiktigt mål att digital inlämning ska bli obligatoriskt. Bolagsverket har i uppdrag att ta fram förslag på hur och när ett obligatorium kan införas och vad konsekvenserna av ett obligatorium blir för de som berörs.

I uppdraget ingår även att ta fram uppskattningar av samhällsekonomisk nytta samt samordningsvinster för myndigheter och företag av att den finansiella informationen återanvänds.

1.2 Delrapportens innehåll

I den här delrapporten redovisar vi status för:

- utveckling av taxonomierna och tjänsten
- insatsområden för att öka den digitala ingivningen
- hur och när ett obligatorium kan införas
- uppskattningar av samhällsekonomisk nytta och samordningsvinster
- standardiserad företagsrapportering, SBR

2 Genomförande av uppdraget

2.1 Förutsättningar för återanvändning

Bolagsverket leder och samordnar ett uppdrag med andra berörda myndigheter för att skapa förutsättningar för att den finansiella informationen ska kunna återanvändas.

2.2 Utveckling av taxonomier och tjänsten

Den digitala tjänsten för inlämning av årsredovisningar stödjer för närvarande regelverken K2 samt K3. I dagsläget har åtta programvaruleverantörer anslutit sig till tjänsten att lämna in årsredovisningen digitalt och ytterligare tio leverantörer har slutit avtal med Bolagsverket i syfte att erbjuda sina kunder stöd för digital ingivning.

Sedan föregående delrapport har ny efterfrågad funktionalitet i tjänsten utvecklats. Nu kan företagaren via sin programvara validera (kontrollera) årsredovisningens kvalitet innan den skickas in. På så sätt kan fel som genererar förelägganden undvikas. Processen blir mer effektiv eftersom årsredovisningen registreras direkt om den är komplett. Bolagsverket ger direkt kvittens både på inkomsten och i förekommande fall registrerad årsredovisning vilket skapar trygghet i att man uppfyllt sin skyldighet att lämna in årsredovisningen i tid och på så sätt undviker förseningsavgift.

Sedan december 2019 erbjuder tjänsten även att revisionsberättelsen kan skickas in separat från olika programvaror vilket gör att revisorn själv kan ombesörja inlämningen via sin egen programvara. Revisionsberättelsen sammankopplas med årsredovisningen i tjänsten och en kvittens på att den inkommit skickas ut.

- **Utveckling av nya taxonomier**

Regelverket för K3 koncernredovisning har analyserats sedan våren 2019 och taxonomiutveckling pågår. Planen är att taxonomin ska tillgängliggöras under sista kvartalet 2020.

Analysarbete gällande taxonomier för K4 och K4 koncernredovisning samt harmonisering till ESEF¹ som är den europeiska varianten av IFRS:s² redovisningsstandard är påbörjat och sker i nära samverkan mellan Bolagsverket, Skatteverket, Statistiska Centralbyrån, Finansinspektionen och Rådet för finansiell rapportering (RFR).

- **Förvaltning av framtagna taxonomier**

När regelverken ändras behöver taxonomierna i programvarorna och Bolagsverkets tjänst anpassas. Förvaltning av taxonomierna är en nödvändighet för att tjänsten ska vara användbar. Bolagsverket äger taxonomin för fastställelseintyget medan FAR äger taxonomierna för revisionsberättelsen.

En förutsättning för en effektiv förvaltning är att Bokföringsnämnden ansvarar för förvaltning och utveckling av taxonomier för de K-regelverk som de är normgivare för.

Bolagsverket önskar att regeringen:

- ger Bokföringsnämnden i uppdrag att ansvara för förvaltning och utveckling av taxonomier för de K-regelverk nämnden är normgivare för.

¹ Enhetligt elektroniskt rapporteringsformat

² International Financial Reporting Standards

Sammanställning nertill visar andelen inlämnade digitala årsredovisningar i förhållande till det totala antalet inlämnade årsredovisningar.

En delgrupp i ovan sammanställning är nystartade företag som i detta sammanhang avser företag som lämnade in sin årsredovisning för första gången. Inom denna grupp är digitaliseringsgraden betydligt högre och i januari 2020 var det nästan 40% av dessa företag som lämnade in årsredovisningen digitalt. Baserat på den statistiken framstår det inte som uppenbart att digital ingivning som kräver programvara skulle utgöra ett etableringshinder för nya företagare.

Kvaliteten på de årsredovisningar som kommer in digitalt har också en stigande kurva, för närvarande registreras ca 88% automatiskt i tjänsten.

En omställning av inarbetade arbetssätt som tillämpats under lång tid, till en digital process, ställer krav på en beteendeförändring hos många parter som inte ska underskattas. Den pågående dialogen med programvaruleverantörerna och intresseorganisationer kommer att fortsätta för att identifiera ytterligare insatsområden som ökar den digitala ingivningen. Samverkan sker både på strategisk och operativ nivå. En dialog som förs är hur vi kan stötta företagarna till en helt digital kedja från upprättande av årsredovisningen till inlämning. Flera programvaruleverantörer erbjuder nu digital signering av årsredovisningen vilket innebär att man inte behöver skriva ut dokumentet och skicka runt för underskrifter.

3 Hur och när ett obligatorium kan införas

Regeringens mål är att samtliga årsredovisningar och koncernredovisningar ska lämnas in digitalt till Bolagsverket senast 2020. Bolagsverkets bedömning i dagsläget är att det bör vara möjligt att införa ett obligatorium för digitalt inlämnande av årsredovisningar med ett ikraftträdande 1 januari 2021 och gälla för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2020. Införandet bör ske stegvis.

EY har på Bolagsverkets uppdrag undersökt vilka konsekvenser ett införande av obligatorium för digital inlämning av årsredovisning skulle medföra för företagare och andra intressenter. I rapporten ”DIÅR – Obligatorium för digital inlämning av årsredovisning” (se bilaga) redovisas resultatet av dialogen med företagare, myndigheter,

informationsförädlare, programvaruutvecklare och företrädare för revision och redovisning. Även en internationell utblick har genomförts i syfte att belysa hur andra länder gjort och vilka erfarenheter de dragit.

De fördelar som framkommit med digitalt inlämnade årsredovisningar är tidsbesparing vid inlämnandet, högre kvalitet genom standardisering av inrapporterad information samt kvittens vid inlämning och registrering som ökar tryggheten för företagare och ombud. Därtill möjliggörs en digital kedja som underlättar att informationen kan återanvändas i vidare steg exempelvis av Skatteverket, statistikmyndigheten SCB och informationsförädlare. Digital ingivning medför även minskad miljöpåverkan genom att pappersanvändningen och transporter minskar.

Konsekvenserna som uppstår är att företagen behöver använda godkända programvaror vilket kan medföra en kostnad för företagen. Kostnaden varierar mellan programvarorna och de olika erbjudandena, men i dagsläget uppges priset vara ett par tre tusen kronor för möjligheten att lämna in årsredovisningen digitalt. Programvaruleverantörerna välkomnar ett obligatorium då det öppnas affärsmöjligheter för dem, men de konstaterar också viss oro för att programsupporten kommer att öka.

Ett obligatorium ger en tydlig grund för förändringsprocessen och på sikt kan analoga processer trappas ned och avvecklas. Flera intressenter påtalar att hålla både en analog och en digital process är kostnadsdrivande.

Genom dialog med ett flertal intressenter framkommer att ett införande av obligatorium för digital inlämning kan underlättas genom informationsinsatser, tydliga incitament för digital ingivning, stegvist införande, ge tid för omställning och att överväga ytterligare spår för digital inlämning.

Här vill Bolagsverket kommentera de förslag som gäller alternativa inlämningsätt, exempelvis inlämning av pdf-fil av årsredovisningen eller att Bolagsverket bör tillhandahålla en tjänst där man fyller i uppgifterna och skickar in årsredovisningen utan programvara.

När det gäller pdf så anser Bolagsverket att det inte är att digitalisera, snarare digitisera, och bidrar inte till att uppfylla målen i regeringens digitaliseringsstrategi. Det bidrar inte heller till att skapa digitala informationskedjor och skapar dubbelarbete då informationen måste läggas in manuellt även i nästa system. Utöver detta tillkommer kostnader hos de aktörer som behöver upprätthålla dubbla system, ett analogt och ett digitalt.

En tjänst för inmatning av uppgifter stödjer inte en maskin-till-maskin-lösning utan skapar ett analogt moment. Utgångspunkten i uppdraget har varit att myndigheten skapar förutsättningarna och marknaden lösningarna. Det är en tydlig signal till programvaruleverantörerna i deras investeringsbeslut i att utveckla systemen. Bolagsverket kommer dock att under 2020 utreda om en alternativ lösning för inlämning skulle kunna vara aktuell för de allra minsta företagen.

Bolagsverkets bedömning av obligatorisk digital inlämning

- Det bör vara möjligt att införa obligatorium för digitalt inlämnande av årsredovisningar med ett ikraftträdande 1 januari 2021 för räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2020
- Ett obligatorium bör införas stegvis allteftersom taxonomier utvecklas
- Det kan finnas anledning att avvakta med obligatorium för de minsta företagen då kostnaden för att ta fram taxonomier troligen inte står i proportion till nyttan med användningen då endast ett fåtal av dessa företag är skyldiga att upprätta och skicka in årsredovisning. Detta kommer att utredas under 2020.
- Undantag med tydliga kriterier bör beaktas

4 Samhällsekonomisk nytta och samordningsvinster

Den analys som utgått från Rambolls modell har identifierat fyra huvudsakliga aktörsgrupper som nyttan tillfaller ur ett samhällsekonomiskt perspektiv, nyttoeffektsområden som direkt påverkar intressenterna.

- 1) företagen (som ingivare av årsredovisning och i sin roll som brukare av finansiell information)
- 2) näringslivsintressenter i övrigt (kreditinstitutet, bankväsendet, ombud samt informationsförädlare m.m.)
- 3) myndigheter
- 4) flera aktörer i samhället i stort (nyttor som tillfaller flera aktörer, och inte är specifik för någon enskild intressent).

Den aktuella utredningen identifierade fyra principiella nyttoeffektsområden som skapar och driver de förutsättningar som är möjliggörare för att nå nyttoeffekterna, och som kan realisera den samhällsekonomiska vinsten med digital inlämning av årsredovisning till Bolagsverket

- förenkling; sänkta trösklar möjliggör nyttjande av digitaliserad finansiell information
- högre kvalitet; ökad datakvalitet när det gäller finansiell information genom maskinell hantering och automatisk kontroll
- kortare ledtider; från upprättande av finansiell information hos ett enskilt företag till att den återanvänds av intressenter inom näringsliv och offentlig verksamhet
- långsiktigt hållbart samhälle; nya privata och offentliga tjänster som underlättar för företag och medborgare

Utöver de identifierade nyttoeffektsområdena har studien även kunnat visa på möjliga nyttoeffekter inom bekämpning av ekonomisk brottslighet och ett ökat förtroende för myndigheter.

4.1 Nyttområden

Redan idag kortas handläggningstiden ned för de företag som lämnar in sin årsredovisning digitalt. En automatiserad handläggning av en korrekt ingiven årsredovisning till Bolagsverket slutförs i princip omedelbart. Det skapar förutsättningar för företaget och dess intressenter att återanvända den finansiella informationen mycket snabbare än vad som tidigare varit möjligt. Det är dock under förutsättning att informationsförädlare, kreditgivningsinstitut och banker m.fl. skapar möjligheten att ta emot och bearbeta digitaliserad information. Den nödvändiga infrastrukturen för att möjliggöra det är under uppbyggnad hos flera av dem.

De identifierade samhällsnyttorna gynnar företagen i rollen som ingivare av information genom minskad administration, kortare ledtider och förenkling för företagen. Andra effekter för företagaren är i rollen som kreditansökare genom att banker och kreditgivare kommer att ha tillgång till aktuell och högkvalitativ finansiell information. Digital ingivning skulle effektivisera processerna kring kreditgivande vilket borde medföra att kreditmarknaden fungerar mer effektivt. Som konsument av finansiell information gynnas företagen av att den tillgängliga informationen är aktuell och återspeglar verkligheten i större utsträckning vilket underlättar när företagen ska göra affärer med andra företag.

En annan samhällsekonomisk nyttoeffekt rör ekonomisk brottslighet där de två största ekobrottskategorierna i Sverige är skattebrott och bokföringsbrott. När brottsvinsterna ska användas följer ofta penningtvättbrott för att göra förtjänsterna vita och ett sätt är att lämna in uppblåsta årsredovisningar till Bolagsverket. Enligt Ekobrottsmyndighetens utredningar använder kriminella ofta företag som ett brottsverktyg för att undanhålla skatter och avgifter eller tillskansa sig ersättningar, bidrag och förmåner på felaktiga grunder. I flera av de större ekobrottsutredningar som Ekobrottsmyndigheten bedriver utgör företag själva kärnan i brottsupplägget.

Bolagsverkets ska i så stor utsträckning som möjligt minimera riskerna för att dess rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet. Bolagsverket bidrar till en brottsförebyggande infrastruktur i termer av att försvåra och förhindra ekonomisk brottslighet genom att utveckla metoder, förbättra rutiner och skärpa kontroller inom ramen för Bolagsverkets uppdrag.³ Dessa åtgärder bidrar även till att motverka osund konkurrens.

Med en manuell hantering är det svårare att upptäcka ekonomisk brottslighet som möjliggörs genom att felaktig finansiell information redovisas i årsredovisningarna. Sannolikheten att upptäcka oavsiktliga fel eller rena bedrägerier kommer att öka om informationen är redovisad enligt gemensamma taxonomier och i strukturerat format.

³ Bolagsverkets arbete mot ekobrott 2019, Bolagsverket <https://bolagsverket.se/om/oss/bolagsverkets-arbete-mot-ekobrott-1.16903>

5 Standardiserad företagsrapportering, SBR

Myndighetscheferna för samverkansmyndigheterna (Bolagsverket, Skatteverket, statistikmyndigheten SCB, Finansinspektionen, Bokföringsnämnden och Tillväxtverket) har tillsammans tillsatt en referensgrupp i syfte att arbeta fram rekommendationer avseende fortsatt arbete, samordning och förvaltning av begreppstandarder, processer och tjänster för inlämnande och informationsutbyte av finansiell information mellan myndigheter och näringsliv. Rekommendationerna ska lämnas när uppdraget slutredovisas senast den 31 mars 2021.

En arbetsgrupp har bildats som leder det operativa arbetet. I oktober 2019 fastställdes direktivet som arbetsgruppens arbete utgår ifrån och som innebär att:

- Utredda och lämna förslag på hur samverkan och samskapande kan organiseras tillsammans med representanter för näringslivet.
- Bjuda in externa aktörer att samverka med. bl.a. Svenskt Näringsliv, Företagarna, FAR, Srf konsulterna, tjänsteleverantörerna (Företagsautomatiseringsbranschen) samt NEA m.fl.
- Identifiera vilken eller vilka tekniska standarder som ska rekommenderas för att säkerställa interoperabilitet och överföring av digitaliserad finansiell data.
- Identifiera juridiska hinder och/eller möjligheter för att möjliggöra syftet med standardiserad företagsrapportering.
- Säkerställa att nationella lösningar är internationellt möjliga och följer Europeiska Unionens direktiv.
- Identifiera och beskriva kopplingar till andra närliggande nationella och europeiska projekt.

Arbetsgruppen har inlett sitt arbete och har sin första statusrapportering till myndighetscheferna i slutet av april 2020. Statusrapportering kommer även att lämnas i oktober 2020 och februari 2021.

I februari 2020 genomfördes en fördjupad risk- och konsekvensanalys där beroenden och intressenter identifierades utifrån myndighetschefernas uppdrag. Resultatet från analysen ligger nu till grund för planering och genomförandet av uppdraget under 2020.